

Kennisdag Natuurinclusieve Sportlocaties

Green Deal Sportdomeinen

woensdag 26 juni 2024 – Papendal (NI)

David Nassen, projectcoördinator Green Deal Sportdomeinen

LinkedIn www.linkedin.com/in/davidnassen & Green Deals in Vlaanderen

SPORT.
VLAANDEREN

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

 **Netwerk
Lokaal
Sportbeleid**

VLAAMSE
SPORTFEDERATIE

IDEA
CONSULT thinking ahead

CORRIDOR
natuur werkt

**GREEN
DEAL**

011.
SPORTDOMEINEN

GREEN DEAL

011.

SPORTDOMEINEN

Onze gedeelde ambitie met de Green Deal Sportdomein

We gaan voor kwalitatieve, gezonde en klimaatbestendige buitensportdomeinen met positieve impact op natuur, gebruiker en omgeving.

- We realiseren dit door **oplossingsgerichte samenwerkingsverbanden in het werkveld** en met overheden.
- We benaderen buitensportdomeinen als een **totaal (eco)systeem** met iedereen betrokken bij **ontwerp, aanleg, beheer en gebruik**.

INITIATIEFNEMERS

DEELNEMER - CO-CREATORS

DEELNEMER - DELERS

DEELNEMER - SUPPORTERS

EXPERT - CO-CREATORS

EXPERT - DELER

Sinds 2015 verbod met afwijkingskader

Blue Deal

De strijd tegen droogte en waterschaarste

- ▶ Kwalitatieve sportinfrastructuur
- ▶ Adviseren, ondersteunen, begeleiden met aandacht voor omgeving en gezond sporten
- ▶ Globaal Sportinfrastructuurplan
  - Subsidies
  - Ondersteuning
  - Sport Vlaanderen centra
- ▶ 10.000 sportdomeinen – 17.500 ha
- ▶ Variatie en eigenheid ‘toplagen’
- ▶ Variatie in beheer & eigenaars

Samenwerking

Gedeelde Ambitie – Voorwaarden voor kansrijke samenwerking – Dialoog & Doen

Community

Vrijwillig & Collectief

Toekomstige Relevantie > Belangen Nu
Ambassadeurs - Voorlopers
van 'Like' tot 'Co-Create'

Open buitensportdomein in de omgeving

variatie sporter/n & beheerders
Prestatie – Gezondheid - Ontmoeten

Totaalbenadering ecologische waarde

Systembenadering
Keten

Biodiversiteit

Groenblauwe-netwerken - Lichtgroen

Platform - Faciliteren

Bijdragen aan de SDG's en 4 thema's

legislatuuroverschrijdend

- ▶ Sportinfrastructuur
- ▶ Water & Bodem
- ▶ Biodiversiteit
- ▶ Duurzame Economische Groei, Materialen en Grondstoffen

Sportinfrastructuur

- Gezondheid en Welzijn
- Gerichte middelen
- Partnerschappen

Bodem & Water

- Duurzaam en bewust
- Hergebruik
- Efficiënt
- Pesticiden-reductie

Biodiversiteit

- Ecosystemen
- Bevorderen

Economische groei materialen/grondstoffen

- Duurzame groei
- Innovatie - Ontwikkeling
- Bewust en duurzaam gebruik

011. SPORTDOMEINEN

GREENDEAL

Onze gedeelde ambitie met de Green Deal 011. Sportdomeinen
We gaan voor kwalitatieve, gezonde en klimaatbestendige buitensportdomeinen met positieve impact op natuur, gebruiker en omgeving.

We realiseren dit door oplossingsgerichte samenwerkingsverbanden in het werkveld en met overheden.

We benaderen buitensportdomeinen als een totaal (eco)systeem met iedereen betrokken bij ontwerp, aanleg, beheer en gebruik.

MAATSCHAPPELIJKE & BELEIDSCONTEXT

OVERWEGINGEN

- Visie 2050 Vlaanderen**
  - Te realiseren en binnen ecologische grenzen van de planeet;
  - ruimte is groen-blauw doorlatend
  - natuurlijk kapitaal (biodiversiteit, land, lucht, water en bodem) is hersteld en beschermd.
- Sustainable Development Goals (SDG's) 2030 en EU Fit for 35** (55% netto vermindering broeikasgas in 2030 in de EU)
- Global Sportinfrastructuurplan voor Vlaanderen**
- Beveel Duurzaam Pesticidegebruik** en regelgeving voor sportterreinbeheerders
- Blue Deal 2020 Vlaanderen**
- Sportterreinen**
  - Grote variatie in ondergronden (natuurgras, kunstgras, kunstgras-water, kunststof, gravel, zand, schors, dolomiet, ...)
  - Diverse doelstellingen van sport: sportieve prestaties, gezondheid en ontmoeten
  - Ruimte(-uitbreiding) voor sport blijft schaars en staat onder druk
  - Variatie in beheer & eigenaarschap van sportdomeinen: overheden, privaat én vele vrijwilligers
  - Gebruik aan kennis, werkbare alternatieven en innovatie
- Concept: **Green Deals** als samenwerking en vrijwillig initiatief vanuit het werkveld mogelijkheden bieden en versnellen
- Community & Platform**-aanpak voor het aangaan van een gedeelde ambitie
- Toekomstgerichte sectororganisaties / ledemansorganisaties** focussen op innovatie en maatschappelijke relevantie in de toekomst

Onze 'Theory of Change'

De Green Deal Sportdomeinen wil verandering en een transitie realiseren. Dit is de logica die we samen volgen om met onze acties impact te realiseren.

Sportterreinen + Niet-sport-specifieke ruimte = Sportdomeinen

ACTIES - PROJECTJAAR 1 - 2021-2022

COMMUNITY

INITIATIEFNUMERS
 - Sport Vlaanderen
 - VITA
 - Netwerk Lokaal Sportbeleid
 - VSF
PROJECTCOORDINATIE
 - IDEA Consult & Connect

DEELNEMERS
 Ontwerp - Aanleg - Onderhoud - Gebruik
 Sportfederaties
 Sector- en Samenwerkingsorganisaties
 Vlaams overheidsmilieus
 Lokale Besturen
 Aannemers
 Studie-, Ontwerp-, Ingenieursbureaus
 ...

EXPERTEN
 Onderzoeksinstituten
 Experts

DIENERS
 Sportclubs, Sportcentra & Aannemers, ...

PLATFORM

Supporter LIFE

- Green Deal Sportdomeinen opstarten (conservantactist, deelnemers, ...) en uitbouwen
- Opleidingsinformaties en kennisdeling organiseren / faciliteren. Inventariseren beschikbare kennis
- Opzetten en coachen Green Deal Sportdomeinen Trails met pilot- en proofprojecten
- Ontwikkeling van tools en kennis vormgeven en faciliteren
- Sensibiliseren van attitudeverandering en motiveren
- Stimuleren en inspireren van beleidsontwikkeling
- Monitoring en rapportering

DEELNEMER SHARE

- COMMUNICEREN**
  - Verspreiden nog meer details
  - Aanwinst op 3 sites / testlocaties
  - Betrokken op minimum 3 thema's en vanuit 1 rol in de kern
- INSPIRATIE & CONTENT**

DEELNEMER CO-CREATOR

- DELEN, AANERKST aan JE DOELPUBIEK, INFLUENT** of **WERKBLIJZ**
  - Participeren aan Trails, of zelf trail opzetten (met coaching).
  - Pilotprojecten voor Trails aanvragen (6-5)
  - 3 nieuwe tools en kennis ontwikkelen, 1 opleiding, event, project vormgeven (of)
  - Zelf indicator(en) zetten
  - Meer dan 2 thema's en 2 ketenpartners
- ONDERSTEUNING EN KENNIS voor NIEUWE KENNISONTWIKKELING VANUIT JE ORGANISATIE**

Supporter LIFE

- AANBIDEN BESCHIKBARE KENNIS**
  - Minstens 1 thema en 1 ketenpartner
- COMMUNICATIEKANAL**

DEELNEMER SHARE

- AANBIDEN KENNIS - METHODOEN AAN SETTING SPORTDOMEINEN**
  - Sessie geven in 1 traal / op inspiratie sessie / workshop
  - Actief delen in eigen netwerk (onderzoekprojecten, ...)
  - Minstens 2 thema's en 2 ketenpartners
- PLATFORM voor VALORISATIE, KENNISDELING EN DIALOOG OMFENT EIGEN EXPERTISE**

DEELNEMER CO-CREATOR

- NIEUWE KENNIS - METHODOEN ONTWIKKELEN relevant in GDSD**
  - Meerwerken aan 1 Trail(s).
  - Aanvragen pilotprojecten/setting (6 & 5).
  - Nieuw project opzetten, opleiding vormgeven, eigen event inzetten (of)
  - Meer dan 2 thema's en 2 ketenpartners
- ONDERSTEUNING EN KENNIS voor KENNISONTWIKKELING VANUIT JE EIGEN WERKING**

DEELNEMER CO-CREATOR

- ONDERSTEUNING EN KENNIS voor KENNISONTWIKKELING VANUIT JE EIGEN WERKING**

DIENERS

- In 1 project (sportinfrastructuur, sportcentrum, ...) iets concreet doen binnen thema's van de GDSD

CONCRETE DOELEN

KORTE TERMIJN EFFECTEN - 1 jaar - (juni 21 - juni 22) (te updaten en uitbreiden in jaar 2 - 3)

deelnemers partners / experts	vanuit Green Deal SD Initiatief	Kennis eigen maken
Aantal deelnemers opleiding - info sessie	Minstens 2 opleidingen	Waardigheden leren
Aantal keer raadplegen informatie	... Kennisplatformen faciliteren	
Pilotprojecten en voorbeelden	Minstens 2 Green Deal SD Trails (2xSpits (n))	Kennis en vaardigheden toepassen
Aantal opleidingen/workshops partners	... 3 coachingmomenten GDSD Trails	
Rapportering gebruik, toepassing, ...	3 werkvergadering opmaak conservant	Kennisontwikkeling
Aantal onderzoeken, testprojecten, ...	Minstens 2 checklists	Materiaal-ontwikkeling
Aantal instrumenten - tools partners	Minstens 2 tools	
Aantal deelnemers inspiratiemom.	Minstens 2 sessies werven deelnemers	Attitude verandering
Aantal deelacties informatie - socmedia	3 inspiratiemomenten	Motivatie opbouw
Aantal inspiratiemomenten partners	3 inspiratiemomenten	
Aantal beleidsinitiatieven met aandacht thema's GDSD	Ondersteuning bieden	Beleidsinitiatieven ontwikkeld
Aantal beleids- of subsidieprojecten gekoppeld met thema's GDSD	Informatie-deling - matchmaking	Beleidsinitiatieven toegepast

STRATEGISCHE DOELEN

MIDDEN LANGE TERMIJN EFFECTEN - 2 à 3 jaar - PROJECT

SD1: Er zijn meer kwalitatieve, gezonde en klimaatbestendige buitensportdomeinen met positieve impact op natuur, omgeving en gebruiker.

Indicator: Aantal m² sportdomeinen met actie in Green Deal

SD2: Er is meer duurzaam en bewust bodemgebruik en duurzaam en efficiënt waterbeheer, incl. hergebruik, op sportdomeinen en in functie van de omgeving.

Indicator: pesticidenrij beheer en gebruik gewasbeschermingsmiddelen
 Indicator: watergebruik- en kwaliteit; en bijdrage Blue Deal
 Indicator: bodemkwaliteit; en bewust gebruik

SD3: Sportdomeinen zijn meer biodivers en natuur-inclusief en dragen bij aan de biodiversiteit in de omgeving als stapsteen in groen-blauwe netwerken.

Indicator: biodiversiteit; en initiatieven f.v. biodiversiteit - natuur-inclusief realisatie
 Indicator: inbedding in groen-blauwe netwerken of natuurweefsel

SD4: Het economisch aandeel van duurzame ontwerp, aanleg, en onderhoud van sportdomeinen en de inzet van duurzame materialen, grondstoffen en werkwijzen is gegroeid.

Indicator: aantal ontwerpen, werven, ... met toepassingen f.v. Green Deal
 Indicator: aantal sportdomeinen met duurzame inzet materialen, grondstoffen of werkwijzen

IMPACT

op LANGE TERMIJN - LEGISLATUUR Overschrijdend

Sportinfrastructuur

- f.v. gezondheid & welzijn
- veilig & kwaliteitsvol
- gerichte middelen
- partnerschappen

Bodem & Water

- duurzaam & bewust gebruik
- hergebruik
- efficiënt gebruik
- pesticiden-reductie

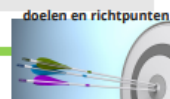
Biodiversiteit

- ecosystemen
- biodiversiteit bevorderen

Economische groei / Materiaal & Grondstof

- duurzame groei
- innovatie & ontwikkeling
- bevast & duurzaam gebruik

onze stip op de horizon

VOORWAARDEN - SUCCESFACTOREN

- totaalbenadering** - ecosysteem
  - water - bodem - biodiversiteit
  - pesticiden - meststoffen - gewassen
  - materialen
- afstemming in de keten**
  - ontwerp - aanleg - onderhoud - gebruik
- focus: toekomst & maatschappelijke relevantie**
  - ambassadeurs en voorlopers ondersteunen
  - van 'supporter/like' tot 'co-creator'
- dialoog & doen**

Concrete doelstellingen

Op 1 jaar en korte termijn

Kennis
Vaardigheden

- opleidingen
- Kennisplatformen
- Green Deal Trail
- Tools / Checklsten
- ...

Motivatie
Attitude

- Inspiratiesessies
- ...

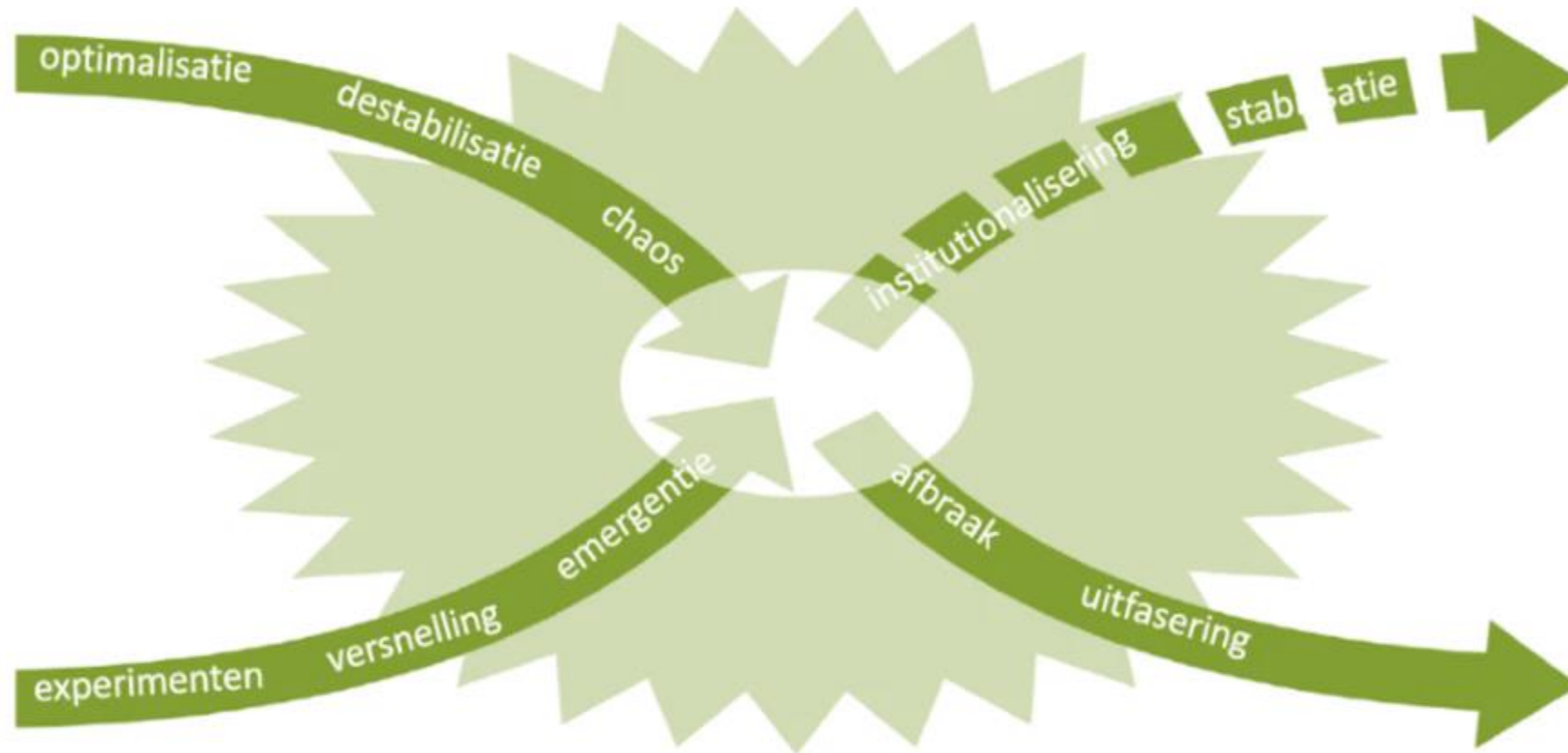
Beleids-
initiatieven

- Ondersteunen
- Koppelen –
Match-making

door de initiatiefnemers voor/met deelnemende partners en experts
+ door deelnemende partners & experts zelf naar eigen achterban/doelpubliek

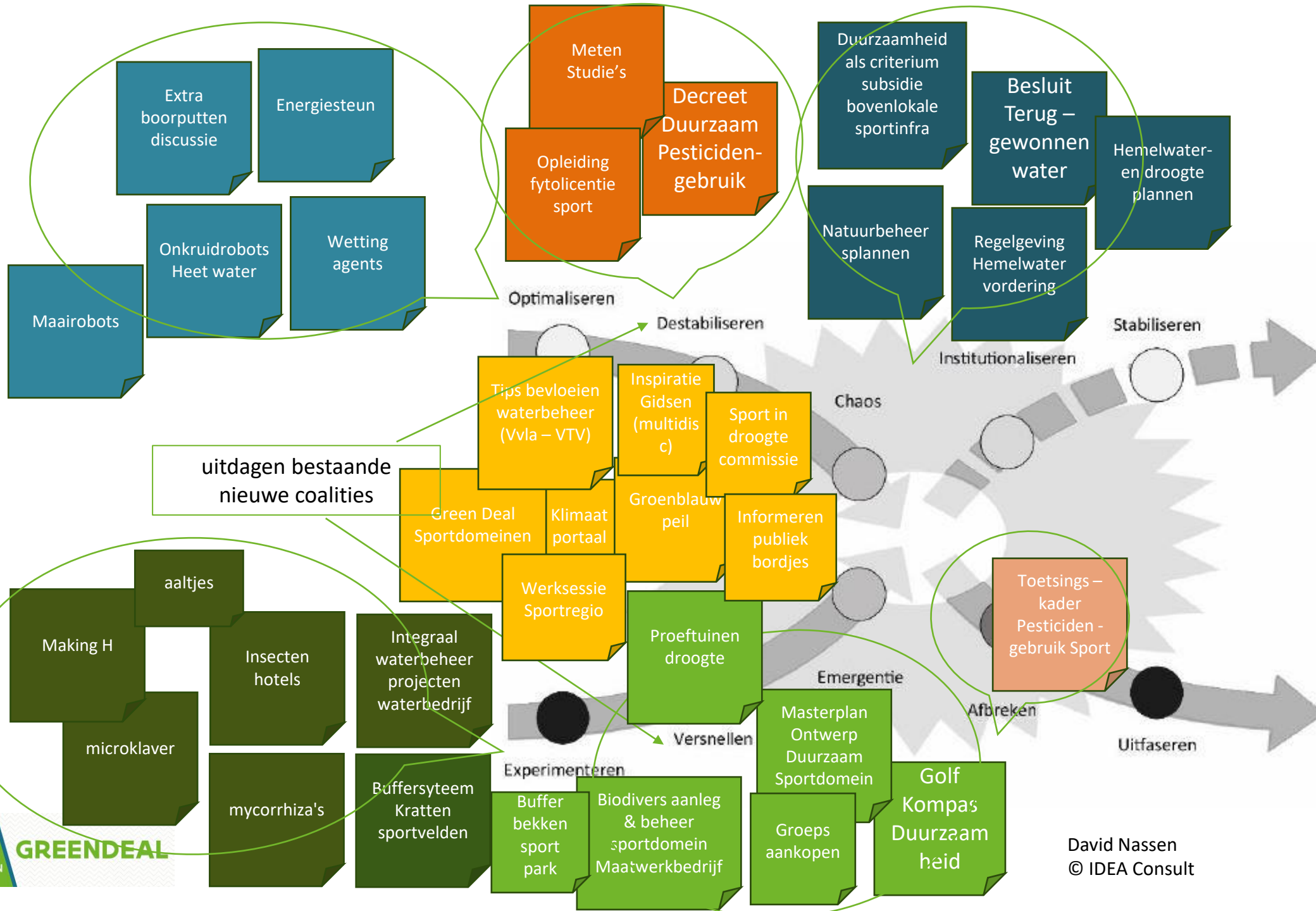
de Green Deal Sportdomeinen
een transitie van hekken naar heggen in de praktijk

X-Curve voor transitie (© Drift)

mapping initiatieven transitie Duurzame Sportdomeinen

Inspiratiegids Biodiversiteit

Inspiratiegids Biodiversiteit

Sportdomeinen

Waarom inzetten op biodiversiteit op het sportdomein?

verbindingen maken met nabijgelegen natuur

extra habitat voor soorten

nature based oplossingen voor droogte, hitte, wateroverlast

maatschappelijke verantwoordelijkheid beheerder

voorbeeldfunctie voor bezoekers, sensibilisatie

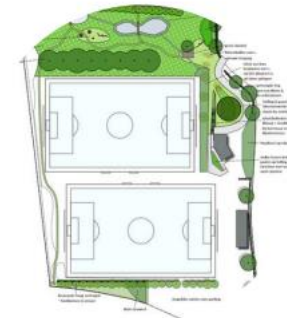
Inzetten op biodiversiteit op het sportdomein is ook inzetten op de volgende SDG's.

Inspiratiegids biodiversiteit 8

Voetbalterrein Vlezenbeek

Bij de herinrichting van het voetbalterrein werd een stuk grond langs de beek bijgekocht. Het idee was oorspronkelijk om een parking aan te leggen, maar met hulp van Pro Natura werd een grote groene natuureducatieve zone aangelegd met ruimte voor waterbuffering. Er werd ook project ingediend en goedgekeurd voor de projectoproep "duurzame biodiversiteitsprojecten" van de provincie Vlaams Brabant.

Betrokken partners

Pro Natura
Gemeente Sint-Pieters-Leeuw

Acties voor biodiversiteit

- Aanplant van inheemse hagen, heggen en bomen.
- Aanplant van inheemse nectarplanten.
- Aanplant van bloembollen.
- Inrichten van een waterbuffering a.d.h.v. een wadi.
- Herstel van een bestaande pool.
- Natuureducatieve zone met speelnatuur.

Inspiratiegids biodiversiteit 10

Uitdagen bestaande systemen en nieuwe coalities opzetten

Sensibiliseren en informeren bezoekers - sporters

Ecologisch beheer 'tussenzones' op sportdomeinen

Een sportdomein is meer dan de sportvelden en sportzones. Op deze kennis- en inspiratiepagina van de [Green Deal Sportdomeinen](#) bundelen we interessante documenten, inspiratie en voorbeelden omtrent extensief maaibeheer ('maai mei niet') van bepaalde zones, stimuleren van biodiversiteit, pesticiden-vrijbeheer, bloemenzones, bijvriendelijk beheer, houtkanten, ...

Op deze pagina:

[Sjablonen 'infobordjes' Green Deal Sportdomeinen](#)

[5 basistips om te communiceren over 'ecologisch beheer' op je sportdomein](#)

[Kennisdocumenten en tips](#)

[Voorbeelden beleid gemeenten](#)

011.
SPORTDOMEINEN

GREENDEAL

WERKEN AAN NATUUR OP ONS SPORTDOMEIN

Het gras vergeten te maaien? Neen hoor, we werken in ons sportdomein ook aan de natuur. Zo creëren we leefgebied en verhogen we het voedselaanbod voor verschillende soorten fauna. Door aangepast beheer zijn we voorbereid op extreme weersomstandigheden, stijgt de natuurwaarde in ons domein en zal het er ook fraaier uitzien door een verscheidenheid aan bloemen en planten.

"Zo kunnen we veilig blijven sporten in een gezonde én aangename omgeving."

Dit is een initiatief van de Green Deal Duurzame Sportdomeinen. Lees alles hierover op onze website via de QR-code.

Toetsingskader pesticiden-gebruik sportinfrastructuur

tabel 2: de vijf situaties waarin een beperkt pesticidegebruik via procedure 5 – Probleemterrein vereenvoudigd kan aangevraagd worden

Ondergrond	Sportterrein	Pesticidegebruik – onevenredig hoge kosten Mogelijk na goedgekeurde afwijkingaanvraag
Natuurgras	Alle sporten behalve Golf	Selectief 1 keer per jaar tegen ongewenste planten op >6m van oppervlaktewater
Natuurgras	Golf	<i>Alleen op tees en greens:</i> tegen schimmelziekten, engerlingen en emelten op >1m van oppervlaktewater <i>Op de fairway:</i> selectief 1 keer per jaar tegen ongewenste planten op >6m van oppervlaktewater
Kunststof	Alle sporten	<i>Enkel voor de randen:</i> selectief 1 keer per jaar: -tegen mos en algengroei in de schaduwzone; -tegen ongewenste planten. op >6m van oppervlaktewater
Kunstgras - droog	Alle sporten	<i>Enkel voor de randen:</i> selectief 1 keer per jaar: -tegen mos en algengroei in de schaduwzone; -tegen ongewenste planten. op >6m van oppervlaktewater
Kunstgras – waterveld	Hockey	Tegen algengroei via de bevoeiing van het veld. <i>Enkel voor de randen:</i> selectief 1 keer per jaar: -tegen mos -tegen ongewenste planten op >6m van oppervlaktewater

Destabiliseren

Opleiding fytolicientie – 24.10.223 (gratis)

AGENDA

Navorming fytolicientie sportsector 'Bodemkwaliteit, het fundament van veerkrachtige sportterreinen'

Dinsdag 24 oktober 2023 om 13u00
PCS – Schaessestraat 18, 9070 Destelbergen

Duurzaam beheer van grasvelden wordt steeds meer een uitdaging. De aanwezigheid van ziekten, plagen en onkruiden, het verstrengen van de wetgeving en de extreme weersomstandigheden zorgen voor de nodige uitdagingen om de grasmat kwalitatief en bespeelbaar te houden.

Hoe zorgt een gezonde bodem ervoor dat ziekten, plagen en onkruid minder kans krijgen? We leren op deze navorming over de basis van bodemkwaliteit en bodemgezondheid in relatie tot ziekten en plagen. Wat kunnen we leren uit de vele bodemanalyses van grasmatten? Waar loopt het fout en wat kunnen we eraan doen? We krijgen inzicht in bodemgezondheid, hoe je de bodem kunt verbeteren en de planten stimuleren. Verder bekijken we ook wat de impact is van gras- en plantensubstraten op de waterbuffering en watervoorziening van planten.

Programma

- 13u00: Ontvangst en registratie
- 13u30: Verwelkoming

[Bekijk alle activiteiten](#)

AGENDA

Navorming fytolicensie 'Duurzaam omgaan met ziekten en plagen in sportgrasvelden'

Donderdag 15 september 2022 om 12u30

Proefcentrum voor Sierteelt – Schaessestraat 18, 9070 Destelbergen

DE INSCHRIJVINGEN VOOR DEZE NAVORMING WERDEN AFGESLOTEN, INSCHRIJVEN IS NU NIET MEER MOGELIJK.

Duurzaam beheer van grasvelden wordt steeds meer een uitdaging. De aanwezigheid van ziekten en plagen, het verstrengen van de wetgeving en de extreme weersomstandigheden zorgen voor de nodige uitdagingen om de grasmat kwalitatief en bespeelbaar te houden. Deze navorming staat in het teken van bovenstaande problematiek. Enkele zeer ervaren sprekers komen ons inzicht geven in ziekten en plagen, bemesting en bodemgezondheid van grasvelden. De laatste nieuwe ontwikkelingen komen aan bod om o.a. engerlingen en emelten tegen te gaan. We sluiten af met een rondleiding op het PCS en een praktijkdemonstratie met enkele innovatieve machines die ons kunnen helpen met het duurzaam beheer van grasvelden.

Programma

- 12u30: Ontvangst en registratie
- 13u00: Welkom
- 13u05: Grasveldinsecten: ecologie - *Henk Vlug (Insect Consultancy)*
- 14u05: Grasveldbeheer: Ziekten, bemesting, bodemgezondheid en spuittechnieken - *Paul Dupas (ICL)*
- 15u10: Rondleiding praktijkproeven PCS en machinedemonstratie - *Sandy Adriaenssens (PCS)* en *Joost van Beek (Van Beek Sport en Groen)*

[Bekijk alle activiteiten](#)

Presentaties
via de blog
te
raadplegen

Klimaatportaal VMM + ondersteuning

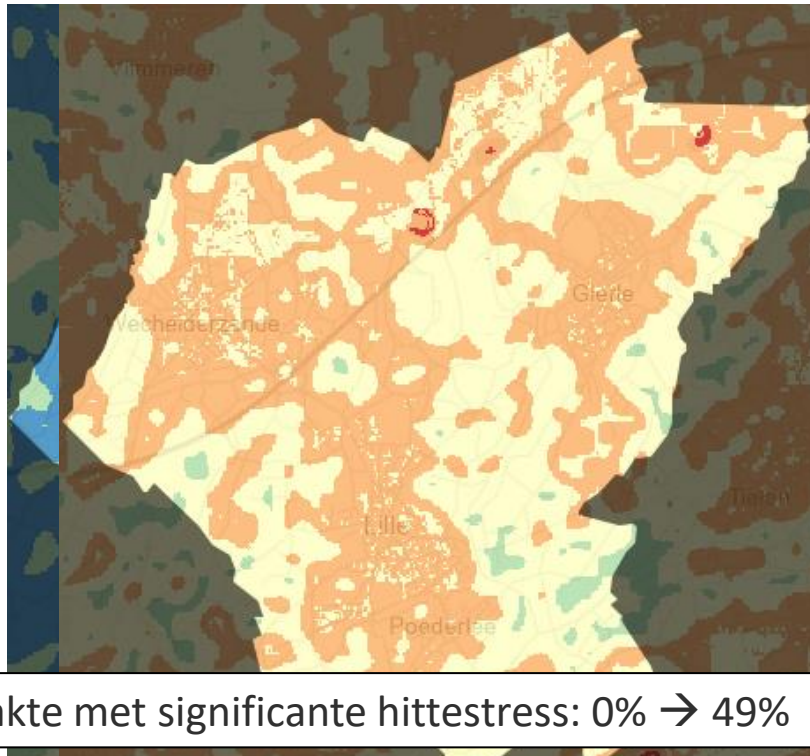
<https://klimaat.vmm.be/>

IMPACT-tool: toegepast op Lille - Hitte

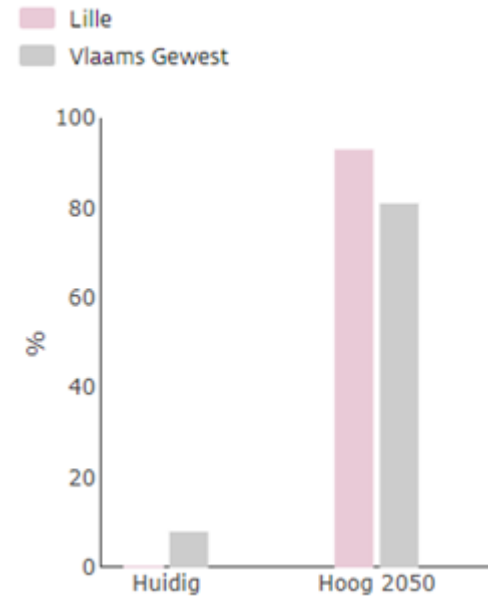
► Hittestress

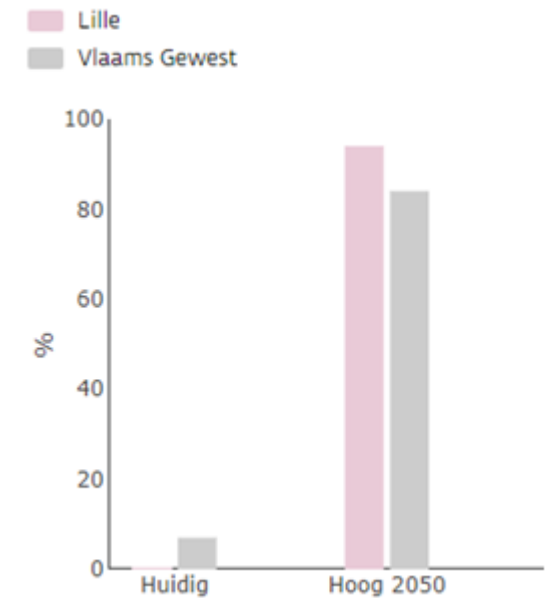
% oppervlakte met significante hittestress: 0% → 49%

Hoog Impact 2050

Percentage hitte getroffen (0-4 en 65+)

Percentage kwetsbare instellingen met hittestress

PLAN: Scenario 5 in detail maatregelen wateroverlast

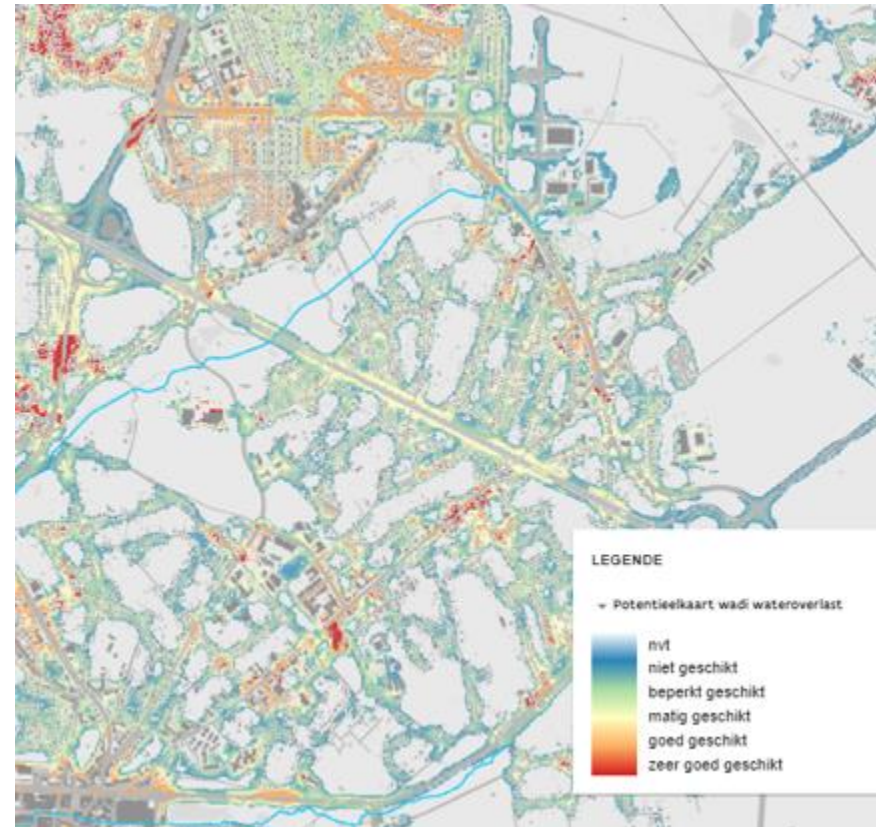

► Regio: Afstroomzone van Velpe

Scenario: Trend sterk versnellen ▾

Sterk versnelde implementatie van maatregelen gericht op hitte, wateroverlast en droogte in stedelijke en landelijke omgeving in vergelijking met trend. Streefdoel buffercapaciteit is verhoogd naar 330m³/ha verharde oppervlakte, conform de beslissing van de Vlaamse regering en 75 m³/ha in landelijk gebied. Het gerealiseerd buffervolume is 2,5x de trend in bebouwd gebied en 2x de trend in onbebouwd gebied. De hoeveelheid aangelegde groendaken en aanplanting bomen is 20x de trend.

Bovengrondse berging en infiltratie in bebouwd gebied	101842 m ³
Ondergrondse infiltratie in bebouwd gebied	2124 m ³
Berging en infiltratie in onbebouwd gebied	88833 m ³
Verminderen drainage en aanleg stuwen in onbebouwd gebied	244.1 ha
Ontharden	30.9 ha
Groendaken	11.1 ha
Boomschaduw	196.0 ha

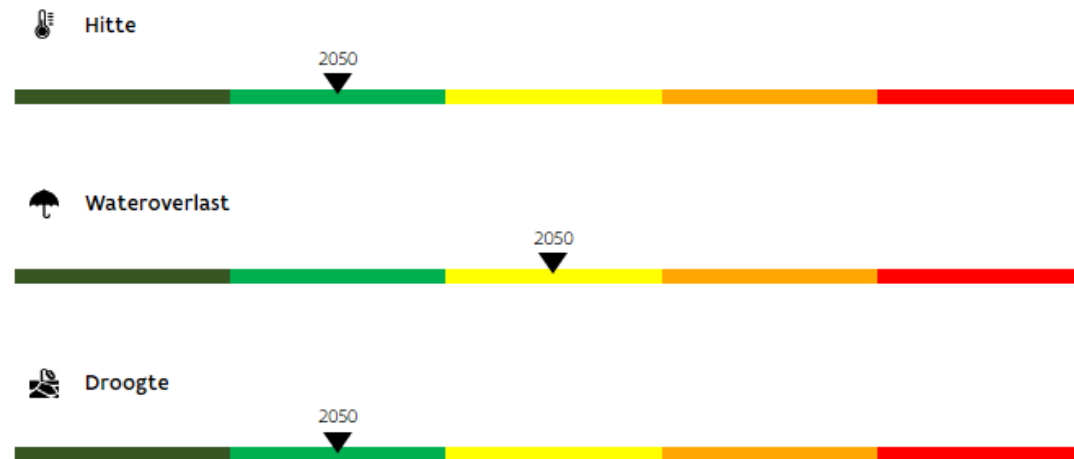

PROJECT

- Duiding klimaatuitdagingen in en rond
jouw projectgebied

- Voorgestelde maatregelen die effectief zullen zijn

Groenblauw Peil van Vlario

Groenblauw peil

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

Embuild
VLAANDEREN

DEPARTEMENT
OMGEVING

Waarom?

- ✓ Op naar klimaatrobuuste percelen, meer biodiversiteit en een betere leefomgeving!

Wat?

- ✓ Een nieuwe score die aangeeft hoe duurzaam jouw perceel is op vlak van (regen)water en groen.
- ✓ Maatregelen en advies op maat van jouw perceel.
- ✓ Online gebruiksvriendelijke tool voor burgers, experts en overheden.
- ✓ Sensibiliserend en vrijblijvend.

Wie?

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

Embuild
VLAANDEREN

DEPARTEMENT
OMGEVING

Voor wie?

Burgers

- ✓ Hoe duurzaam is mijn perceel ingericht?
- ✓ Wat kan ik doen om het nog duurzamer te maken? Welk voordeel heb ik daarbij?

Architecten

- ✓ Hoe goed scoort mijn ontwerp?
- ✓ Hoe kan ik het nog meer klimaatbestendig maken?

Steden en gemeenten

- ✓ Hoe kies ik een concreet ambitieniveau voor mijn projecten?
- ✓ Hoe realiseer ik projecten met een voorbeeldfunctie?

Wat bekijkt het groenblauw peil?

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

Embuild
VLAANDEREN

DEPARTEMENT
OMGEVING

Droogte

Doel: water maximaal lokaal vasthouden en nuttig gebruiken

Piekafvoeren

Doel: piekafvoeren verminderen

Watergebruik

Doel: de watervraag maximaal invullen met lokaal (duurzaam) water van de gepaste kwaliteit

Overstromingen

Doel: gevoeligheid voor overstromingen van gebouw en/of perceel verminderen

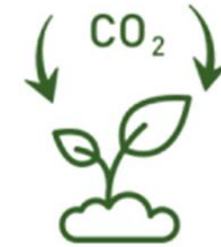
Biodiversiteit

Luchtkwaliteit

Verkoeling

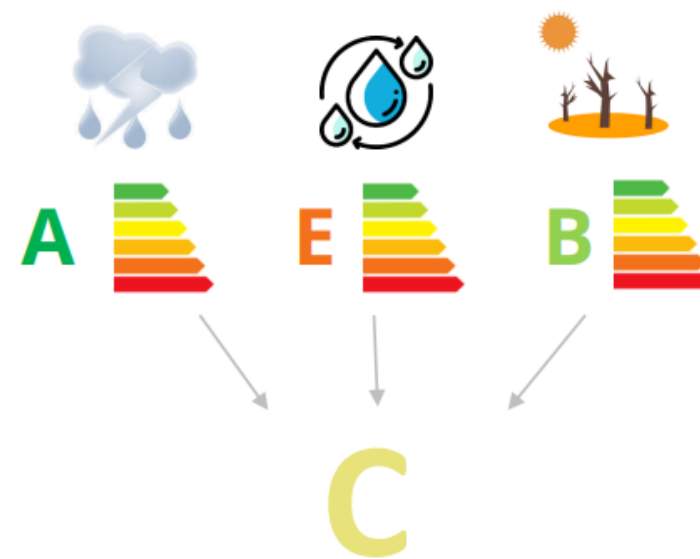
CO₂-opslag

Wat betekenen de scores?

C = de norm
= oplossing voor veel uitdagingen rond water & groen in de bebouwde omgeving van vandaag

A = klimaatbestendig & boost voor biodiversiteit, leefomgevingskwaliteit
= oplossing “voor de problemen van morgen”

Ontdek jouw groenblauwpeil

Nieuwe berekening

Tekenen Gegevens invullen

- Daken ⓘ - ^
Je kan deze nu tekenen.
- Terrassen ⓘ - v
- Opritten ⓘ - v
- Overige verhardingen ⓘ - v
- Waterpartijen ⓘ - v
- Regenputten ⓘ - v
- Infiltratievoorzieningen ⓘ - v

Ontdek jouw groenblauwpeil

Blauwe details

EPARTEMENT
MGEVING

Nog enkele details om je blauwpeil verder te finaliseren.

Is er een drainage in de tuin aanwezig? ⓘ

Wordt er aan grijswaterrecuperatie gedaan? ⓘ

Heb je een boorput waarin je grondwater onttrekt? ⓘ

Pilotcases Green Deal Trails

Hieronder vind je per case / pilot een concrete werkfiche. Op deze fiche zal op de bijeenkomsten én tussen de bijeenkomsten in de trails de case gedocumenteerd kunnen worden door de verantwoordelijke van elke pilot. Zo verzamelen en ontwikkelen we samen praktijkgerichte expertise.

Je kan bij andere cases/pilots gaan kijken. Je kan comment geven.

Gallery Table +

Filter Sort 🔍 🗨️ ... New ▾

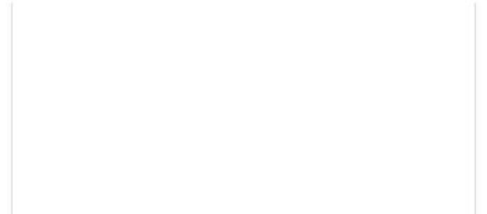
Pilotcases ...

Golf Royal Ostend - Kompas

Pesticiden/Biodiversiteit

Golf Vlaanderen

Golf Koksijde - Kompas

Pesticiden/Biodiversiteit

Golf Vlaanderen

Sportsite 't Rooi Taludbeplanting - Antwerpen

Pesticiden/Biodiversiteit

SportingA

Sport Vlaanderen Genk - Klinkers onderhoud

Pesticiden/Biodiversiteit

Sport Vlaanderen

Sport Vlaanderen Herentals - Onkruid Tennis

Pesticiden/Biodiversiteit

Sport Vlaanderen

Sport Vlaanderen Blankenberge & Brugge - Engerlingen selectieve bestrijding

Pesticiden/Biodiversiteit

Sport Vlaanderen

micro-klaver op base- & softballveld Gentbrugse Meersen

DLF proefveld Microclover®

Door Farys

inzetten van aaltjes – nematoden tegen engerlingen (larven)

Toepassingsmethode nematoden.

Specialist in biologische oplossingen

Met de nieuwe machine van Krinkels worden de nematoden in de tank met water gemengd en met minimale druk loopt de mix in de gemaakte sleuven.

Een te hoge druk kan zorgen voor stress bij nematoden waardoor ze hun bacterie te vroeg afzetten. O.a. spaakwielbemesters kunnen daar voor zorgen !!

Door Biocontrol en Krinkels

Inzetten van mycorrhiza ('schimmels') ifv bodem

Onze methode

1 **Opmeten veldtoestand**

- Compactielagen vaststellen
- Profiel van de graszode in kaart
- Minerale samenstelling testen
- BioBodemScan uitvoeren

2 **Opbouwen bodembiologie**

- Luchtig substraat toevoegen met hoge bindingscapaciteit
- Toevoegen van mycorrhiza's
- Toevoegen van Veneta wormenaarde

3 **Stimuleren graszode**

- Wanneer de worteldiepte 15 cm is, wordt een programma opgezet met de biostimulanten van Natural Grown
- Hoe meer bodemleven, hoe gezonder de grasmat

Resultaat

Veld vóór Natural Grown

Veld ná Natural Grown

Stel uw vraag aan ons!

Door Natural Grown in Deerlijk

Project Gentbrugse Meersen

Duurzaamheid: hoe?

× Biodiversiteit & milieu

- Vrijwaring van bestaande bosgebied
- Ruimte voor extensieve vegetatie, spontane ontwikkeling en lokale soorten
- Kunstgras enkel waar nodig
- Ecologisch bufferbekken
- Impact minimaal
- Verharding minimaal
- Integratie & zachte grenzen

× Energie & klimaatadaptatie

- Voldoende groen en water nabij sportterreinen: verkoeling zomer
- Circulair en regelbaar watersysteem bij droogte/overstromingen
- Onderhoudsvriendelijk

Project Gentbrugse Meersen Duurzaamheid: hoe?

× Circulair watergebruik

- Drainage van geïnfiltreerd water
- Stockage in ecologisch bufferbekken
- Regelbare besproeiing grasvelden vanuit bekken
- Noodoverloop: indien nodig

Booschot (Heist op den Berg) ontwikkelingsvisie Sportcentrum De Lichten (door Omgeving)

birdview sportpark

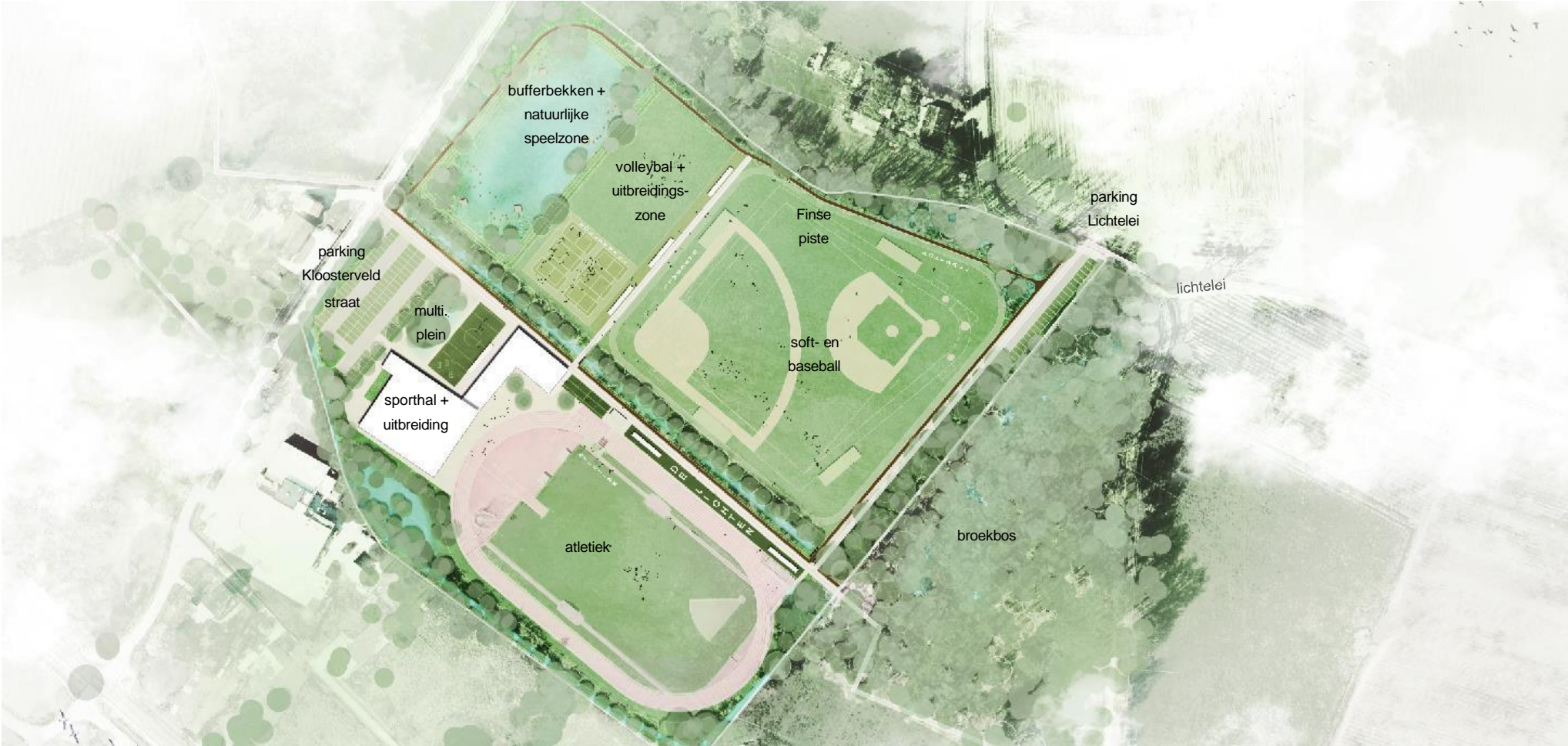

topview sportpark

DUURZAAM SPORTPARK

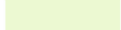

Masterplan Lovendegem

Pauline Keerman, 20 maart 2024

Masterplan fase 1 - groenaanleg

- Excl. de voetbalvelden en excl. mountainbikeheuvel
  - 13.700m² intensief gras
  - 5.300m² extensief gras
  - 1.900m² beplantingszones
  - 98 bomen
  - 1900 st bosgoed
- Mountainbikeheuvel
  - 325 heesters
  - 10 bomen
- Inheemse soorten (streekeigen)

	Heesters:	15%	Acer campestre
		10%	Amelanchier lamarckii
		15%	Corylus avellana
		15%	Ligustrum ovalifolium
		15%	Choisya ternata
		15%	Prunus lusitanica angust
		15%	Osmanthus fragrans f. ai
			Intensief gemaaid gazon
			Extensief grasland
			Gleditsia triacanthos f. inermis
			Prunus avium plena
			Carpinus betulus
			Quercus robur
			Liquidambar styraciflua
			Pterocarya fraxinifolia

10 uitdagingen & 10 oplossingen voor bestekken

duurzaam onderhoud buitensportdomeinen

Deze aanbevelingen kwamen tot stand via trial met pilootprojecten in de schoot van de Green Deal.

M.m.v. volgende deelnemers:

Sport Vlaanderen, VMM, Farys, Antwerpen, Puurs-Sint-Amands,
VSF, Netwerk Lokaal Sportbeleid, Sportregio MidWest en VVOG

SPORT.
VLAANDEREN

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

Netwerk
Lokaal
Sportbeleid

VLAAMSE
SPORTFEDERATIE

IDEA
CONSULT thinking ahead

**GREEN
DEAL**

011.
SPORTDOMEINEN

10 uitdagingen

bij het opmaken van bestekken duurzaam onderhoud buitensportdomeinen

Te weinig tot **geen aandacht voor bodemanalyse** en de aanwezige context (bodem, grondkwaliteit, water, omgeving, ...)

Grote of enige **focus op prijs** beoordelings- en beslissingscriterium voor offertes

Subsidiëring via clubs voor (uitbesteding) onderhoud velden, zonder richtlijnen of kader

Moeilijke **definiëring van resultaat en kwaliteit van aanpak onkruid** op sportvelden

Weinig aandacht of moeilijke **definiëring van de beoogde kwaliteit van de velden** en inzet van technieken, methoden, producten, grondstoffen, ...

Opsplitsing tussen rollen of verantwoordelijkheden **sportdienst en groendienst** in sommige gemeenten (met invloed op gevoerd beleid, expertise, ...)

Gebrek aan (beschikbare) technische kennis en ervaring bij opdrachtgevers en kloof met kennis en ervaring aannemers

Ontbreken of **moeilijk in te passen flexibiliteit en werken op basis van monitoren** bij veranderende weers- en speelomstandigheden

Ontbreken of moeilijk realiseren van **handhaving of controle** op gebruikte methoden of producten

Weinig tot geen aandacht en expertise rond **beregenen / waterhuishouding** en vooral focus op aanleg/onderhoud toplaag

10 oplossingen

voor betere bestekken duurzaam onderhoud buitensportdomeinen

Vertrekken van een gedragen en **integrale lokale visie** op onderhoud groen en sportdomeinen

Ruime en **totaalkijk op een sportdomein** en niet enkel op de specifieke (apart) terreinen. (idem totaalijk kunst- en natuurgras)

Een analyse van de **situatie/context (bodem, ...)** vooraf opmaken of als deel van opdracht als eerste stap

Duurzaamheidscriteria en -voorwaarden formuleren bij subsidiering of **uitbesteding via sportclubs**

Meer aandacht (groter %) voor kwaliteit in de beoordeling en/of duidelijkere omschrijving referenties

Als gemeente meer investeren in marktverkenning en **voorafgaand informeren naar methoden, technieken, gebruikte producten/grondstoffen**

Minder definiëren van gebruikte materialen en methoden, maar **aandacht voor beoogde resultaat (flexibiliteit, monitoring, ... i.f.v. omstandigheden)**

Bijzondere **focus op de eerste weken na de aanleg** (controle, opvolging, nazorg, ...)

Opzetten van **uitwisseling en opleiding** voor ambtenaren en aannemers

Inpassen van aandacht voor buitensportdomeinen in beleidsplannen- en werking van **sportfederaties en ondersteuning clubs**

New Urban Standard – ‘project’oproep

- ▶ 10-tal vragen
  - Antwerpen, Genk, Heist-op-den-Berg, Golf Vlaanderen, Oudenaarde, ...
  - (KRC Genk, Staden, ...)
- ▶ Krijgen persoonlijk advies
- ▶ Geleerde lessen bundelen / delen

UITNODIGING: MAAK UW SPORTDOMEIN BLAUW-GROEN.

Klimaatverandering en toenemende verstedelijking vormen uitdagingen voor steden en gemeenten wereldwijd. Merkbare gevolgen hiervan zijn de toename van het hitte-eiland effect, (regen)water overlast of tekorten en een afname aan gezond groen in steden. De toenemende populariteit van sport, in combinatie met huidige stedelijke veranderingen, biedt uitdagingen en kansen wanneer het gaat om de aanleg en herinrichting van sportdomeinen.

In het kader van onze deelname aan de Green Deal Sportdomeinen Vlaanderen nodigen wij steden, gemeenten, sportclubs en andere beheerders van sportdomeinen uit om hun sportdomeinen te verduurzamen. Samen zijn we zo op weg naar toekomstbestendige steden. New Urban Standard ziet water als waardevol goed en zet het op innovatieve en wetenschappelijk bewezen manier aan het werk voor de stad en zijn bewoners. Benieuwd naar hoe we dat doen? Laat je inspireren door onderstaande voorbeelden:

- **Koelend kunstgras.** Ons systeem met BlueLay waterbergende shockpad onder het kunstgras creëert een waterbesparende en klimaatbestendige oplossing; 24/7 bespeelbaar, koel en veilig voor sporters, met beperkt onderhoud en waterverbruik. Gemaakt van 100 procent gerecycled materiaal.

**GREEN
DEAL**

011.
SPORTDOMEINEN

011.
SPORTDOMEINEN

GREENDEAL

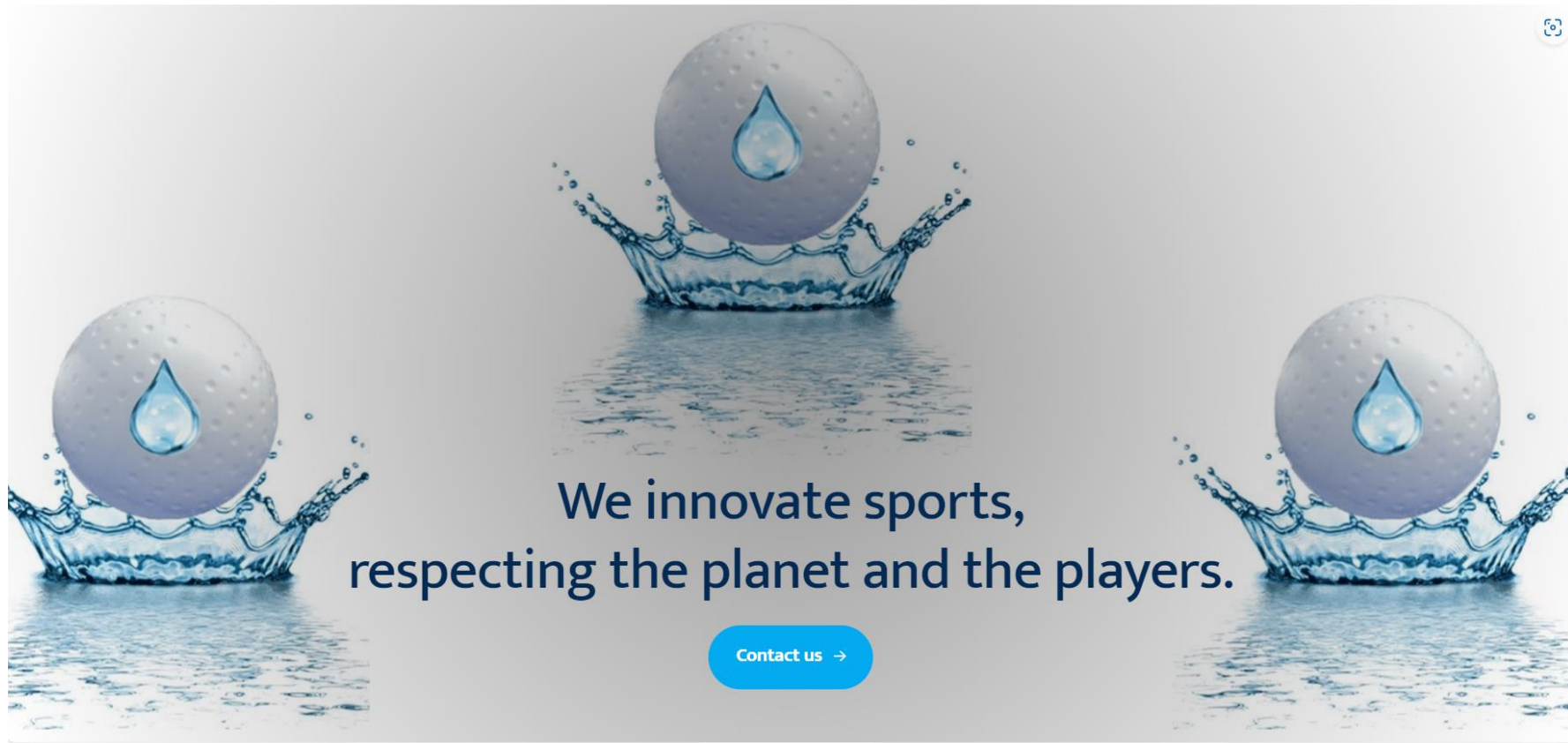

Experimenteren

Making H (Ercat – U Gent)

[About us](#) [Our products](#) [Media](#) [Contact](#)

Greenkeepers' Association of Belgium BE

1.245 volgers
1 w •

+ Volgen ...

Vandaag zat het Vlaams bestuur van de GAB samen op de prachtige The National Golf Brussels in Sterrebeek.

Het wordt weer een mooi winterseizoen vol leuke onderwerpen...

Noteer alvast volgende data in uw agenda:

- 08/10/2024: Koksijde Golf ter Hille (Koksijde)
- 05/11/2024: Golf de Rougemont (Profondeville)
- 14/11/2024: When football meets golf (KRC Genk)
- 10/12/2024: Spiegelven Golfclub (Genk)
- 21/01/2025: Royal Zoute Golf Club (Knokke-Heist)
- 18/02/2025: Golf de L'Empereur (Genappe)
- 11/03/2025: Brussels Drohme Golf Club (Uccle)
- 20/03/2025: When football meets golf (TBC)

05/09/2024: When football meets golf GAAT NIET DOOR. De nieuwe data zijn 14/11/2024 en 20/03/2025

U en 28 anderen

4 reposts

Interessant

Commentaar

Reposten

Versturen

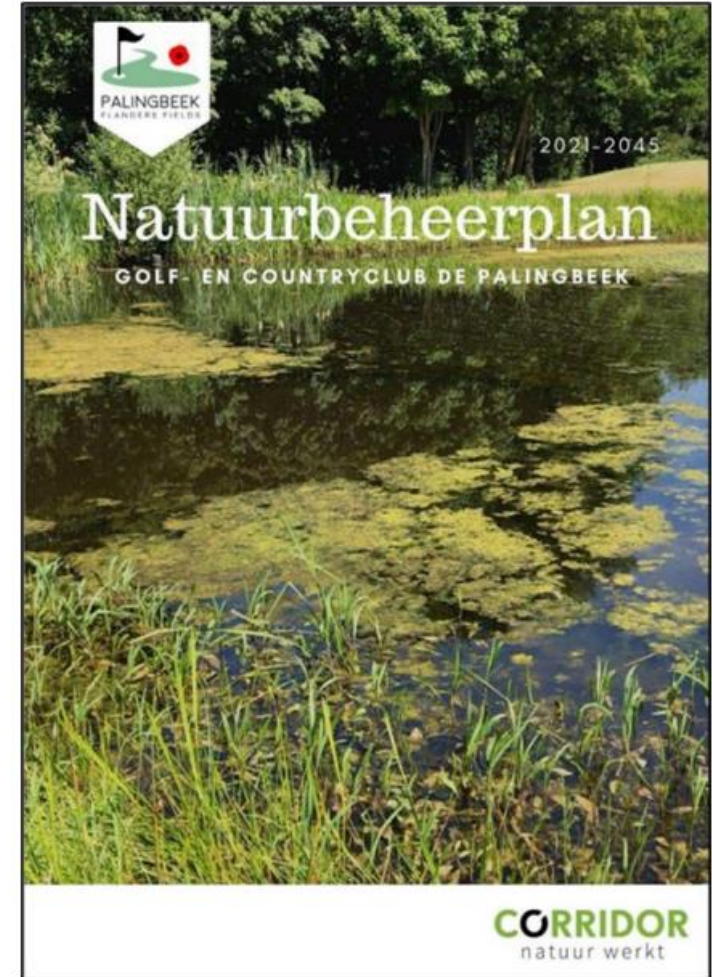

Wat is een natuurbeheerplan?

- Geen doel op zich, maar een middel
- Voor natuurterreinen zoals bossen, graslanden, vijvers, boomgaarden...
- Realiseren van bepaalde doelstellingen rond
  - Ecologische aspecten (zeldzame soorten, bepaalde bostypes,...)
  - Economische aspecten (bijv. bosbouw)
  - Sociale aspecten (wandelen en fietsen, historisch erfgoed,...)
- Een natuurbeheerplan geeft antwoorden op
  - wat zijn de belangrijke waarden?
  - hoe wil je die behouden of ontwikkelen?
  - welke maatregelen zijn daarvoor nodig?

**Natuurbeheerplan
Golfclub Palingbeek
(Ieper)**

**Bijlage 13:
beheermaatregelen**

Legende

- GlobaalKader
- beheermaatregelen
- Dunningsbeheer
- Exotenbeheer
- Aanplanten onderetage
- Aanplanten boszoom
- Gefaseerde maaizone
- Hakhoutzone
- Hoogstamboomgaard
- Permanente open plek
- Poelenbeheer
- Vijverbeheer

natuur werkt

Green Deal Sportdomeinen

Vlaanderen telt duizenden buitensportdomeinen. Dat is een enorme oppervlakte om Vlaanderen groener en duurzamer te maken. De 'Green Deal Sportdomeinen' bundelt de krachten om sportdomeinen klaar te maken voor de toekomst.

www.greendeals.be

Downloads

- [Convenant Green Deal Sportdomeinen \(6.59 MB\)](#)
- [Pancarte Deelnemers Green Deal Sportdomeinen \(1.53 MB\)](#)
- [Powerpointpresentatie Green Deal Sportdomeinen 26.10.21 \(1.14 MB\)](#)
- [Schematisch overzicht Theory of Change Green Deal Sportdomeinen \(3.91 MB\)](#)
- [Persbericht Green Deal Sportdomeinen \(183 kB\)](#)

Meer ontdekken, instrumenten en tools

- Raadpleeg de [Green Deal Sportdomeinen-blog met een selectie van linken naar inspiratie, cases, kennis, ...](#) [↗](#)
- Ga aan de slag met de [inspiratiegids biodiversiteit en sportdomeinen](#)
- Nieuwsbrieven Green Deal Sportdomeinen ([raadpleeg verschenen nieuwsbrieven en schrijf je in](#) [↗](#))
- [Kennistekst Duurzame & Circulaire Sportdomeinen \(2.54 MB\)](#) [📄](#) (incl. cases – bron Tijdschrift Lokaal Sportbeleid)
- [Kennispagina Ecologisch beheer – tussenzones – sportdomeinen](#) [↗](#)

Voortgang

Vorbije activiteiten en tussentijdse resultaten

- [Inspiratie- en ontmoetingsmoment Green Deal Sportdomeinen – Kortrijk – 09.06.23](#)
- [Inspiratie- en Ontmoetingsmoment Green Deal Sportdomeinen – De Schorre – 28.10.22](#)
- [Inspiratie- & ontmoetingsmoment Green Deal Sportdomeinen - Wetteren - 11.03.22](#)
- [Infomoment Green Deal Sportdomeinen - 26.10.21](#) [↗](#)
- [Infomoment Green Deal Sportdomeinen - 02.02.21](#) [↗](#)

OP DEZE PAGINA

[Uitdaging](#)

[De deal](#)

[Doelstellingen](#)

[Ondertekenaars](#)

[Downloads](#)

[Meer ontdekken](#)

[Voortgang](#)

[Deelnemen](#)

[In de kijker](#)

[Contact](#)

Green Deal Sportdomeinen Blog

Inspiratie Green Deal Sportdomeinen

Hier vind je een selectie van inspiratie en inzichten relevant voor de Green Deal Sportdomeinen. Het gaat om een verzameling van linken naar diverse bronnen die hier gebundeld worden. Je krijgt een korte situering, soms kan je direct al wat lezen, maar doorklikken is de boodschap.

(Je kan ook zoeken via 'search' - naast de database titel 'Blog Green Deal Database')

Zelf ook een tip? Mail naar david.nassen@ideaconult.be

Meer info over de Green Deal Sportdomeinen

Blog Green Deal Database

The screenshot shows a grid of article cards from the 'Blog Green Deal Database'. The cards include:

- Golf Kompas Duurzaamheid en GEO label | Golf Vlaanderen** (February 9, 2022 2:36 PM) with tags: Onderhoud, Aanleg, Case, ontwerp, water, Biodiversiteit.
- Golf & Water 2020 (Golf Vlaanderen)** (February 9, 2022 2:33 PM) with tag: water, golf.
- Routekaart Verduurzamen Sport Gemeenten (NI)** (February 9, 2022 2:26 PM) with tags: pesticiden, Bodem, Biodiversiteit, Onderhoud, Aanleg.
- Buffering- en Infiltratie (wad) Kunstgras in Kortrijk** (February 9, 2022 2:24 PM) with tags: water, Aanleg, Case.
- Recreatiegebied - Voetbalste in Vizeerbeek - Sint-Pieters-Leeuw** (February 9, 2022 2:23 PM) with tags: water, Biodiversiteit, Aanleg, ontwerp, Case.
- Handreiking pesticidenvrij sportgrasbeheer** (February 2, 2022 5:08 PM) with tags: pesticiden, gras, Onderhoud.

Blog Green Deal Database

The screenshot shows a grid of article cards from the 'Blog Green Deal Database'. The cards include:

- Circulair Ter Beke: Regenwatergebruik maakt sportvelden minder grondwaterafhankelijk (VMM)** (January 29, 2024 9:58 PM) with tags: subsidies, water, gras, Case.
- Mandjes op het veld, kratjes eronder: korfbalclubs krijgen experimenteel kunstgras** (January 29, 2024 9:58 PM) with tags: kunstgras, Nederland, Case, Aanleg, water.
- Natuurinclusieve buitenomgevingen als ecologisch, sociaal en economisch opbrengstmodel** (January 29, 2024 9:58 PM) with tag: Biodiversiteit, ontwerp.
- Natuurinclusieve buitenomgevingen als ecologisch, sociaal en economisch opbrengstmodel | Zevende Gevel** (January 29, 2024 9:58 PM) with tag: Case.
- De groenste voetbalclub ter wereld. Forest Green Rovers FC** (January 29, 2024 9:57 PM) with tag: Case.

- ▶ Via www.greendeals.be/ Green Deal Sportdomeinen
- ▶ Inspiratie
- ▶ Zelf ook inspiratie? Laat het weten.

Masterplannen als cruciale schakel in de transitie naar duurzame sportdomeinen

Buitensportdomeinen zowel in steden als in landelijk gebied worden geconfronteerd met stevige klimaatuitdagingen. Extreme wateroverlast of lange periodes van watertekort en droogte zijn steeds vaker realiteit. Als sportsector kijken we naar ruimte om te sporten en bewegen, maar ook wonen, landbouw, ondernemen en natuur hebben hun plaats nodig in een druk bebouwd Vlaanderen. Ruimte wordt steeds vaker gedeeld gebruikt. Denk maar aan open scholen, medegebruik van natuur, co-housing of co-workspaces.

David Nassen
Projectcoördinator Green Deal Sportdomeinen
dnassen@paleisvanzaaij.be

Day 1, sessie 12
Een duurzaam sportpark bouw je niet in één dag
David Nassen, Pasline Keerman, Pieter Van Lerberghe, Luc Wallays

Green Deal Sportdomeinen

De Green Deal Sportdomeinen draagt bij aan een transitie naar duurzame sportdomeinen in Vlaanderen. De 'oude' sportcentra als 'puzzels van diverse sporterasters' moeten plaatsmaken voor duurzame sportdomeinen waar sport en de groene-blaauwe omgeving samenhangen.

Deze evolutie gaat niet zomaar van vandaag op morgen. Het gaat niet alleen om voorlopige die experimenten of versnellen via proeftuinen en pilotprojecten, maar de 'oude systemen' moeten ook in vraag gesteld en afgebroken worden (ook letterlijk). Kritische studies naar het watergebruik op een sportstad of ook zoals het klimaatpact van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) dat ruimtelijke zones koppelt aan overstromings- of hittestresskaarten, zetten aan tot denken over de huidige aanpak. De 'chaos' van opeenvolging van momenten met te veel water en dan weer te weinig water, of verwoende situaties met regelgeving rond captatie- of sproeiervelden tijdens periodes van droogte voeden de urgentie om te veranderen. Een ruimtelijk masterplan dat een toekomstig sportprogramma van een sportdomein koppelt aan de waterbalans en de groene eigenheid en meerwaarde van een omgeving is een cruciale schakel om nieuwe aanpakken structureel een plaats te geven. Om zo met een nieuw perspectief op sportdomeinen chaotische situaties te vermijden in de toekomst.

De Green Deal Sportdomeinen is een community en oplossingsgericht samenwerkingsverband tussen overheid, bedrijfswereld en het sportwerkveld. Sport Vlaanderen en de Vlaamse Milieumaatschappij zijn met Netwerk Lokaal Sportbeleid en de Vlaamse Sportfederatie de initiatiefnemers van deze Green

Toekomstbeeld verkeersknooppunt Antwerpen omg. - H Omggeving

Deal die in 2024 in zijn derde en laatste projectjaar zit. Om te komen tot kwalitatieve, gezonde en klimaatbestendige sportdomeinen is het samenbrengen van expertise op vlak van ontwerp, aanleg, beheer en gebruik belangrijk.

Op Congres Lokaal Sportbeleid in Gent deelden Green Deal-deelnemers Omgiving, landschaps-architecten en urbanisten en FARYS als ontwikkelaar en beheerder van tientallen sportdomeinen in Vlaanderen hun inzichten.

Landschap als drager van sportbeleving

Luc Wallays, creative director, landschaps architect en urban designer inspireerde met diverse sportcases vanuit de zeven ontwerpprincipes die Omgiving voorop zet: natuur, klimaat, identiteit, detail, co-creatie, density (dichtheid) en nieuwe mobiliteit.

Voorloper in de sportprojecten te duiken, illustreerde Wallays de visie van Omgiving met bruggen en tunnels als landmarks: de ondertunneling van de Antwerpse Ring en het creëren van een grote verbonden groene zone bij de verkeerswisselaar op Linkeroever met onder andere ecoducten, of een fiets- of wandelbrug over waterbuffers bij een toekomstige industriezone. Er wordt niet gesproken

MO Brussel, Heideplein - H Omggeving

van aanpakken van water'overlast', maar het integreren van water in zijn natuurlijke stroom.

Uit diverse masterplannen voor sportprojecten konden inzichtelijke en praktische tips gehaald worden.

Met stad floeslere wordt momenteel een masterplan sportinfrastructuur voor de toekomst opgemaakt. Het gaat zowel over het optimaliseren van de bestaande infrastructuur, het benutten van schoolsportinfrastructuur, een zoektocht naar bijkomende ruimte... Volgende vijf criteria hantereet Omgiving voor mogelijk bijkomende ruimte voor sportinfrastructuur: niet binnen watergevoelig

Inspiratie- & Ontmoetingsmoment Green Deal Sportdomeinen – De Schorre – 28.10.22

Op vrijdag 28 oktober 2022 vond in het Antwerpse Provinciale Recreatiedomein De Schorre een ontmoetings- en inspiratiemoment plaats voor de deelnemers van de Green Deal Sportdomeinen.

De focus lag op duurzaam waterbeheer op buitensportdomeinen. Naast interactie onder de deelnemers lieten we diverse experts aan het woord.

Raadpleeg hieronder de presentaties:

- [Programma Ontmoetingsdag De Schorre \(2.03 MB\)](#)
- [Provinciaal Centrum voor Sierteelt – Toelichting Vol van Water \(4.49 MB\)](#)
- [Ossiado – Het belang van een integrale kijk op de bodem \(1.81 MB\)](#)
- [Paul Dupas – Beter omgaan met water op sportterreinen \(10.67 MB\)](#)
- [VMM – Beleids- en Regelgevend kader omtrent water \(1.89 MB\)](#)

011.
SPORTDOMEINEN

GREENDEAL

Inspirerende plaatsbezoeken

Donderdag 4 juli in [Amsterdam \(sportparken \(voetbal, hockey, omni, ...\)\)](#) met aandacht voor waterbuffering en het duurzaamheidsbeleid van stad Amsterdam i.s.m. New Urban Standard)

Donderdagvoormiddag 29 augustus om 10u in [Sportpark De Schorre in Oostende](#) (ism Farys)

Maandagnamiddag 16 september om 13u15 in [Sport Vlaanderen Waregem](#) (met eb-&vloed paardenpistes en i.s.m. Paardensport Vlaanderen)

Dinsdagvoormiddag 8 oktober in [Sportpark De Neul St-Oedenrode](#) (NI, boven Eindhoven) - "Blauw Sportpark" i.s.m. Newae

Green Deal Sportdomeinen

Vragen?

David Nassen | projectcoördinator | david.nassen@ideaconsult.be

Stefanie Pype | Corridor | stefanie.pype@corridor.land

Tom Vandebroek | Sport Vlaanderen | tom.vandebroek@sport.vlaanderen

Tom Goetmaeckers | VMM | t.goetmaeckers@vmm.be

Ann Theunissen | Green Deals Vlaanderen | ann.theunissen@vlaanderen.be

Matthias Van Acker | Netwerk Lokaal Sportbeleid | matthias@lokaalsportbeleid.be

Roeland | Vlaamse Sportfederatie | roeland@vlaamsesportfederatie.be

SPORT.
VLAANDEREN

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

 **Netwerk
Lokaal
Sportbeleid**

VLAAMSE
SPORTFEDERATIE

IDEA
CONSULT thinking ahead

**GREEN
DEAL**

011.
SPORTDOMEINEN

